

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Отримання та розподіл благодійної (гуманітарної) допомоги, грантів (правові аспекти)

КИЇВ, 2023

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЦЕ ДОБРЕ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Зустріч/тренінг відбувається у рамках Програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), що виконується міжнародною організацією Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) та фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Будь-яка допомога – це благодійна діяльність

Благодійна діяльність – це добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара

(п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону № 5073)*

Закони України можуть визначати додаткові види благодійної діяльності та особливості регулювання певних видів БД

(п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону № 5073)

Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог [ст. 3](#) Закону № 5073

*(абз. 3 ч. 1 ст. 1 Закону № 1192**)*

Законодавство України про гуманітарну допомогу складається з [Закону України](#) «Про благодійну діяльність та благодійні організації», цього Закону, інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

(ст. 2 Закону № 1192)

* Тут і далі: Закон № 5073 – це Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI «Про благодійну діяльність та благодійні організації»

** Тут і далі: Закон № 5073 – це Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV «Про гуманітарну допомогу»

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

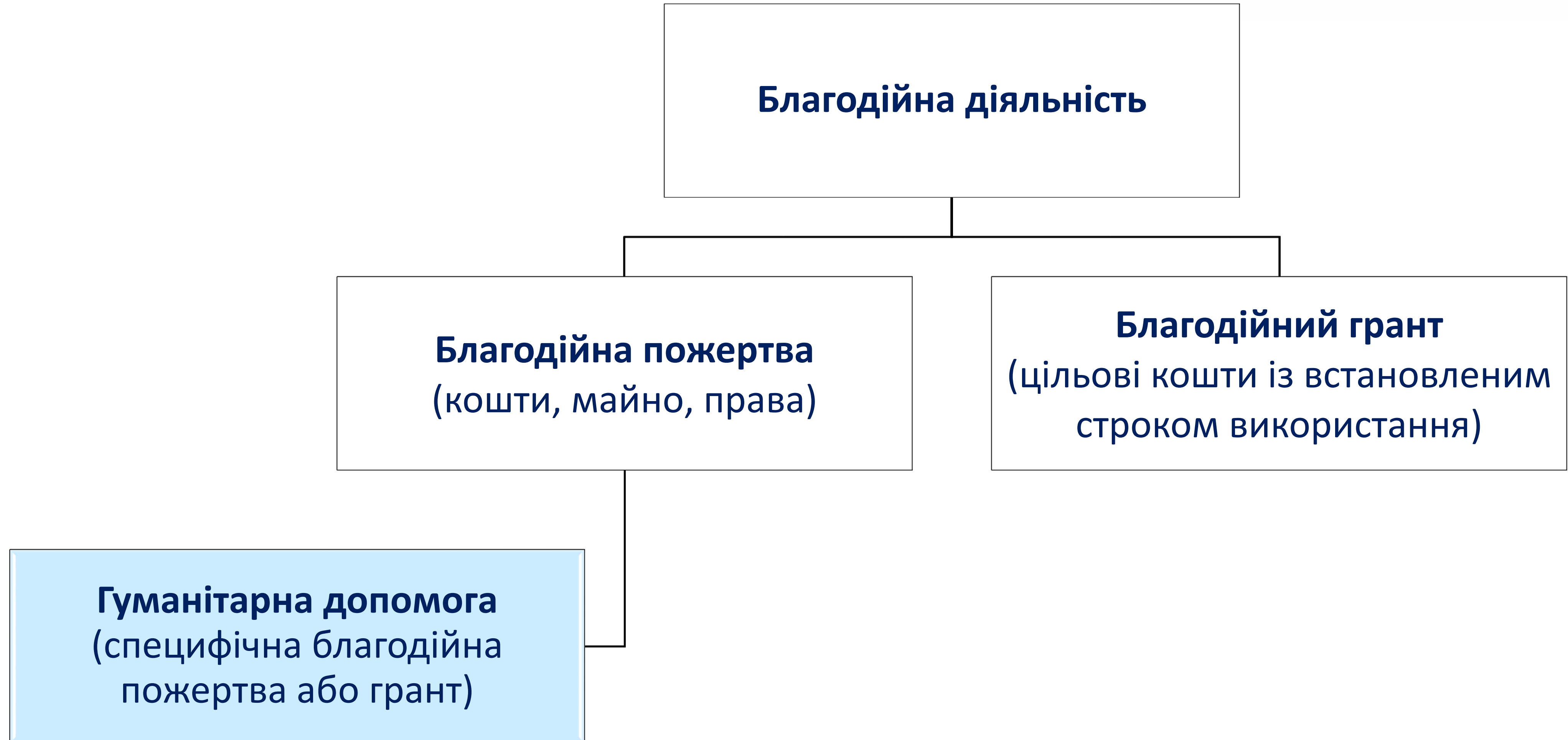
Вид підтримки	Що мається на увазі:
Благодійна пожертва	безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності, відповідно до Закону № 5073
Благодійний грант	цільова допомога у формі валютних цінностей, яка має бути використана бенефіціаром протягом строку, визначеного благодійником
Гуманітарна допомога	цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту.
Меценатська діяльність	благодійна діяльність у сферах освіти, фізичної культури і спорту, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному Законом № 5073 та іншими законами України

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Гуманітарна – це благодійна? Що кажуть аудитори?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/3438

YouTube Судова влада Укра... Document templat... 10 правил создани... Правила хорошей... Дискреція_Суд X Міжнародні інстит... Консультації ДОБР... Обстеження-збитк... Тренінг_Акт_Обсте... Опитування управ... Письмові

gov.ua

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Увійти в особистий кабінет
Версія для людей з вадами зору
English

Про службу Діяльність Законодавство Для громадськості Пресцентр Моніторинг НПА

Пошук

Головна > Цикл інтерв'ю > Інтерв'ю Анатолія Марценюка начальник Управління Західного офісу Держаудитслужби в Хмельницькій області

Інтерв'ю Анатолія Марценюка начальник Управління Західного офісу Держаудитслужби в Хмельницькій області

11.01.2023 07:00

Анатолій Марценюк: «Важливими для контролю впливу залишаються державні підприємства аграрної галузі»

Аналізуючи стан та обсяг використання коштів бюджетів усіх рівнів, ще більш актуальними напрямками діяльності стають контрольні заходи у сфері ресурсів місцевих бюджетів, закупівель, капітального будівництва та **благодійної (гуманітарної) допомоги**. Про це розповідає начальник Управління Західного офісу Держаудитслужби в Хмельницькій області Анатолій Марценюк.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Хто може надавати допомогу?

Благодійна пожертва	дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності	Надавач називається - Благодійником
Благодійний грант		
Гуманітарна допомога	юридичні та фізичні особи в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами	Надавач називається - Донором

Як бути, коли ОМС (КП/КЗ/КУ) треба «транзитнути» саме благодійну пожертву?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Хто одержує допомогу у інтересах ТГ?

Це залежить від того, хто виступає благодійником (донором):

Вид допомоги	Благодійник/Донор	Бенефіціар/Отримувач (Набувач)
Благодійна пожертва/грант	Будь-який Благодійник (дієздатна фізична або юридична особа приватного права)	Фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада
Благодійна пожертва/грант	Благодійна організація	Будь-які юридичні особи , що одержують допомогу для досягнення цілей, визначених Законом № 5073
Гуманітарна допомога	Донор, у тому числі волонтери (для товарів із «спецсписку» – за гарантійним листом кінцевого отримувача)	Визначені Законом № 1192 та окремими постановами КМУ особи (є специфіка в залежності від виду допомоги, може бути різниця між отримувачем та набувачем)

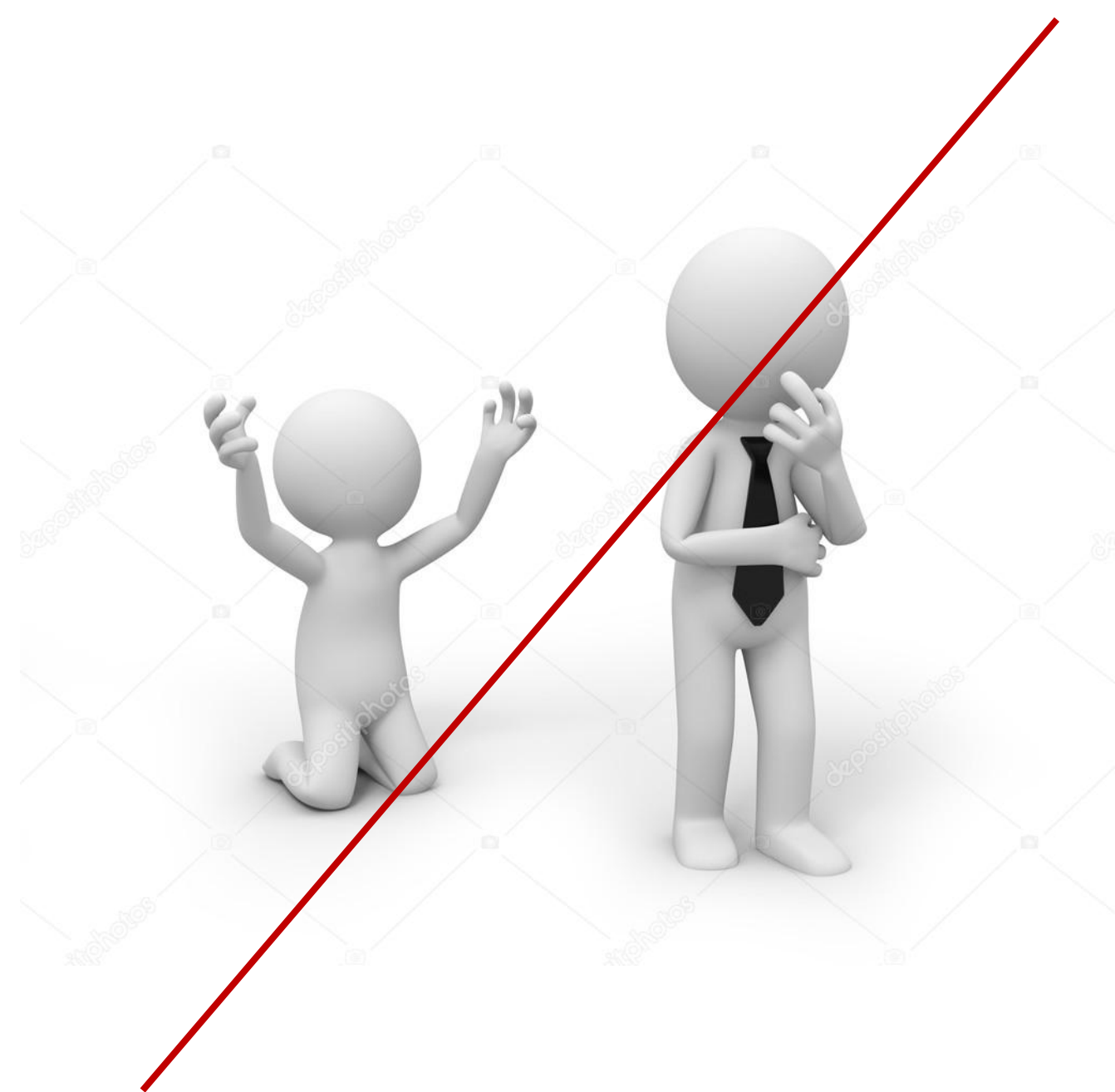

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

ВА НП виконує повноваження Ради чи виконкому: особливості оприбуткування БД

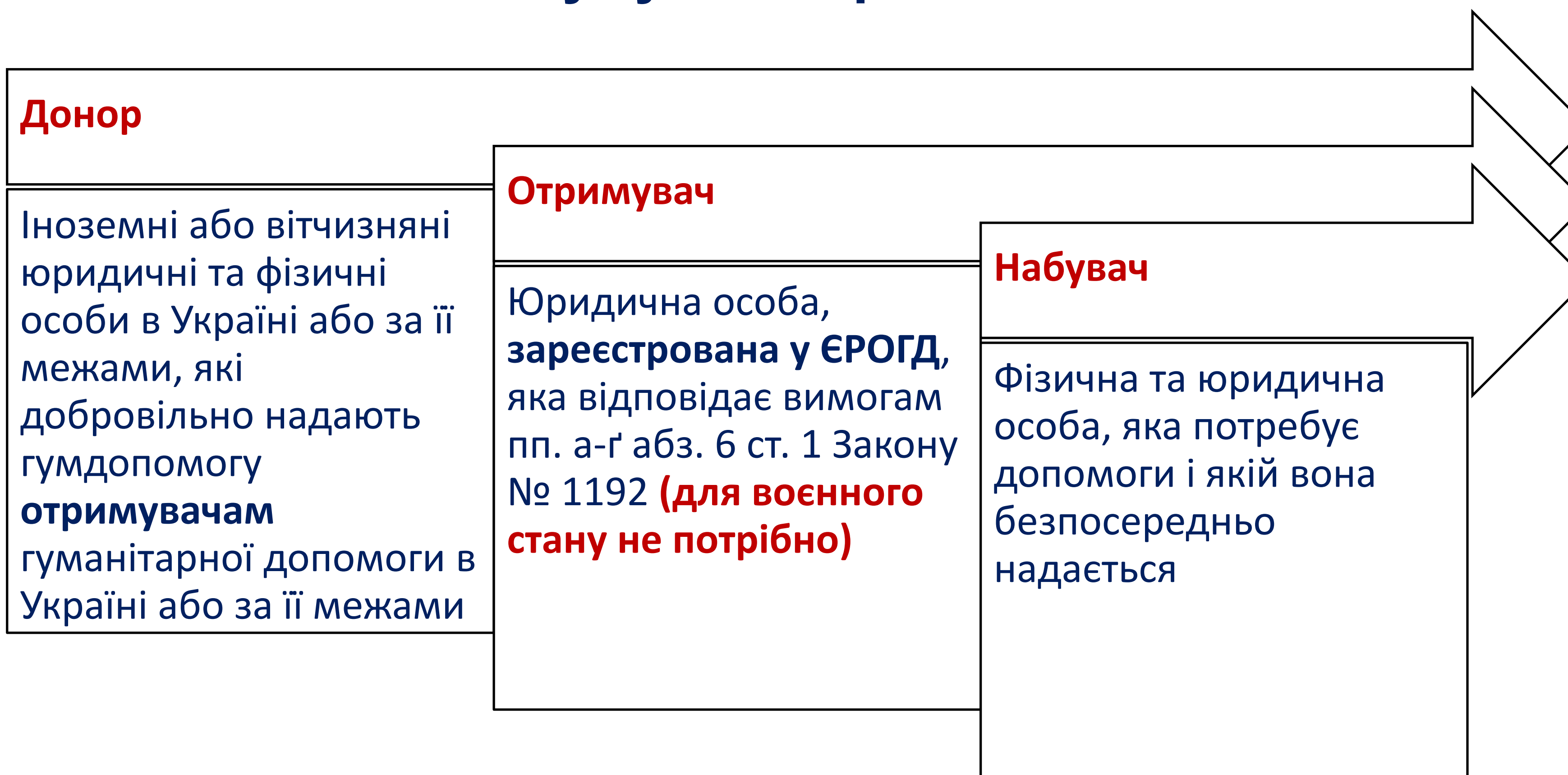

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

«Ролі» у гуманітарній допомозі:

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Нове по волонтерах. Будьте уважні!

Абзац другий пункту 2-1 розділу VII "Прикінцеві положення" Закону № 5073 **(у редакції, яка діє з 11.12.2022 р.):**

"Для включення до **Реєстру волонтерів** антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації благодійник - фізична особа подає до територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, у паперовій або електронній формі (в тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг) заяву із зазначенням реквізитів рахунків, відкритих у банках на ім'я такого волонтера, що призначені для здійснення благодійної діяльності, та реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний податковий орган і мають відмітку у паспорті). Включення до Реєстру здійснюється за заявницьким принципом протягом одного робочого дня".

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Будьте уважні!

Правове регулювання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану з 01.03.2022 р. змінювалося 9 разів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

**Благодійну допомогу
(крім гуманітарної):**

**1) за загальним правилом
отримує територіальна громада
(не ОМС, не КП/КЗ/КУ)**

**2) від благодійних організацій
може отримувати як ТГ, так і
ОМС чи КП/КЗ/КУ**

**Гуманітарна допомога здійснюється
за спеціальними правилами, і у
більшості випадків ТГ або ОМС не є її
отримувачем (хоча ОМС може бути)**

**Яка роль ВА НП
у відповідних процесах?
Наслідки помилок**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

А якщо у акті написано:

«Акт приймання-передачі благодійної (гуманітарної) допомоги»?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

На що ТГ може отримати допомогу?

Сферами благодійної діяльності визначені ст. 3 Закону № 5073. 3 актуальних для ТГ в умовах воєнного стану це, в основному, наступні напрямки:	
1	освіта;
2	охорона здоров'я;
3	екологія, охорона довкілля та захист тварин;
4	запобігання природним і техногенним катастрофам та ліквідація їх наслідків, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах;
5-6	опіка і піклування, законне представництво та правова допомога; соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності;
7	культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;
11	розвиток територіальних громад;
15	сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану

Червоним те, що може бути віднесено до секторальних об'єктів критичної інфраструктури, але про це слід окремо говорити з благодійниками (донорами), *жовтим* – новий напрямок з відновлення територій

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Види благодійної допомоги

Види БД визначені у ст. 5 Закону № 5073. Наводимо найбільш актуальні зараз:	
1	безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, а також безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав
2	безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права
3	безоплатна передача бенефіціарам доходів від майна і майнових прав
4	безоплатне надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів
6	публічний збір благодійних пожертв
9	проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом
Ч. 2	відшкодування благодійними організаціями витрат інших бенефіціарів, пов'язаних з передачею майна і майнових прав

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Ключові правила БД

Передбачено відповідними частинами ст. 6 Закону № 5073	
4	Благодійна пожертва може надаватися бенефіціарам, визначеним на конкурсних засадах благодійником або уповноваженими ним особами. Умовами конкурсу можуть визначатися дії, які бенефіціар має виконати на користь третіх осіб, крім тих, які пов'язані з благодійником
5	Зміна цілей та порядку використання благодійної пожертви можлива за згодою благодійника або його правонаступників, а також на підставі рішення суду чи в інших випадках, визначених законом або правочином благодійника
6	Благодійник або уповноважені ним особи мають право здійснювати контроль за цільовим використанням благодійної пожертви, у тому числі на користь третіх осіб
7	Благодійники або їх правонаступники мають право у встановленому Законом № 5073 порядку змінити бенефіціарів благодійної пожертви у разі порушення цілей, строків та порядку використання такої пожертви або її частини

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

А чи потрібний договір?

Загальні правила	Стаття 729 ЦКУ. Пожертва 1. Пожертвою є дарування нерухомих та рухомих речей, зокрема грошей та цінних паперів, особам, встановленим частиною першою статті 720 цього Кодексу, для досягнення ними певної, наперед обумовленої мети. 2. Договір про пожертву є укладеним з моменту прийняття пожертви. 3. До договору про пожертву застосовуються положення про договір дарування, якщо інше не встановлено законом.
	Стаття 719 ЦКУ. Форма договору дарування 1. Договір дарування предметів особистого користування та побутового призначення може бути укладений усно. 2. Договір дарування нерухомої речі укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню. 3. Договір дарування майнового права та договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому укладається у письмовій формі. У разі недодержання письмової форми цей договір є нікчемним. 4. Договір дарування рухомих речей, які мають особливу цінність, укладається у письмовій формі. Передання такої речі за усним договором є правомірним, якщо суд не встановить, що обдарований заволодів нею незаконно.
Особливості	Важливо! Частина 5 ст. 719 ЦКУ для благодійної допомоги не застосовується Договір про благодійну пожертву валютних цінностей не підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню (абз. 2 ч. 1 ст. 6 Закону № 5073)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Чи потрібно вести бухгалтерський облік: «територіальна складова»

В умовах воєнного стану встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб — резидентів та нерезидентів не поширюються — постанова КМУ від 05.03.2022 № 202. «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги»

Але на територіях, **де не ведуться активні бойові дії**, бухоблік благодійної допомоги необхідно вести. Отже:

- ✓ регіони (місцевості), в яких ведуться бойові дії, – ведуть облік за можливості;
- ✓ регіони (місцевості), де безпосередніх воєнних дій немає, – ведуть облік на загальних підставах;

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Чи потрібно вести бухгалтерський облік: «функціональна складова»

ОМС або ВА, які діють як «транзитні пункти» (приймають вантажі для цілей передачі у інші ТГ або іншим органам влади), бухгалтерський облік не ведуть, а лише координують її надання відповідним категоріям споживачів

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Адміністративна відповідальність (бухоблік)

Стаття 164² КУпАП порушення законодавства з фінансових питань

Приховування в обліку валютних та інших доходів, непродуктивних витрат і збитків, **відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушенням установленого порядку**, внесення неправдивих даних до фінансової звітності, неподання фінансової звітності, несвоєчасне або неякісне проведення інвентаризацій грошових коштів і матеріальних цінностей, несвоєчасне подання на розгляд, погодження або затвердження річного фінансового плану підприємства державного сектору економіки та звіту про його виконання, перешкоджання працівникам органу державного фінансового контролю у проведенні ревізій та перевірок, невжиття заходів по відшкодуванню з винних осіб збитків від недостач, розтрат, крадіжок і безгосподарності -

тягнуть за собою накладення штрафу від 8 до 15 нмдг (136 – 255 грн).

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одно з правопорушень, зазначених у частині першій цієї статті, -
тягнуть за собою накладення штрафу від 10 до 20 нмдг (170 – 340 грн.).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Адміністративна відповідальність (порушення митних правил -1)

Стаття 471 МКУ. Недекларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами

1. <...>

2. Недекларування товарів (крім зазначених у [частинах першій](#) та/або [третій](#) цієї статті), що переміщуються через митний кордон України громадянами, -

тягне за собою накладення штрафу в розмірі 30 відсотків вартості цих товарів.

3. Недекларування товарів (крім валютних цінностей), що підпадають під встановлені законодавством заборони та/або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території **та які переміщуються громадянами, -**

тягне за собою накладення штрафу у розмірі 300 нмдг (5100 грн.) з **конфіскацією таких товарів АБО без такої.**

Примітка. Недекларуванням у цій статті вважається незаявлення громадянином за встановленою формою точних та достовірних відомостей, перелік яких визначений цим Кодексом, про товари, які переміщуються (пересилаються) таким громадянином через митний кордон України (у тому числі при проходженні (проїзді) ним каналом, позначеним символами зеленого кольору ("зелений коридор"))"

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Адміністративна відповідальність (порушення митних правил -2)

Стаття 472 МКУ. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення

1. Недекларування товарів (крім тих, що переміщуються через митний кордон України громадянами), транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних та достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби комерційного призначення, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України, -

тягне за собою накладення штрафу **в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Кримінальна відповідальність (1)

Стаття 201⁻² ККУ. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги

1. Продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку, вчинені у значному розмірі, - караються штрафом від 2000 до 3000 нмдг (34000 – 51 000 грн.) або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років.
2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або **у великому розмірі**, - караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.
3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою або **в особливо великому розмірі, або під час** надзвичайного або **воєнного стану**, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Кримінальна відповідальність (2)

Примітка до статті 201-² ККУ

1. Під гуманітарною допомогою, благодійними пожертвами та безоплатною допомогою слід розуміти поняття, визначені [Законом України "Про гуманітарну допомогу"](#) та [Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації"](#).

2. Дії, передбачені цією статтею, вважаються вчиненими у значному розмірі, якщо загальна вартість такої гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги **у 350 і більше разів перевищує нмдг**; у великому розмірі - якщо загальна вартість товарів, безоплатної допомоги або грошової допомоги **у 1000 і більше разів перевищує нмдг**; у особливо великому розмірі - якщо загальна вартість товарів, безоплатної допомоги або грошової допомоги **у 3000 і більше разів перевищує нмдг**.

Різні «нмдг» для розрахунку штрафів (17 грн.) та кваліфікації правопорушень (у 2023 році – 1342 грн.)!

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Митна декларація VS товаросупровідні документи:

Надання супровідних документів разом з ТМЦ, переданими як благодійна допомога, є правом благодійника, а не його обов'язком! Але при перетині держаного кордону заповнюється митна декларація (спрощена форма, додаток 1 до постанови КМУ № 174)

Що надають:

Листи (гарантійні листи), дарчі листи, рішення органів управління БО/БФ, інвойси (рахунки), акти приймання-передавання тощо

Як підтвердити, якщо ТМЦ просто не урахували чи факт не співпадає з товаросупровідними?

Судові кейси: постанова Чернівецького апеляційного суду від 14.11.2022 у справі № 725/5973/22, постанова Львівського апеляційного суду від 07.10.2022 у справі № 461/3450/22

Як діяти, якщо відсутні оригінали документів?

Судові кейси: постанова Львівського апеляційного суду від 02.11.2022 у справі № 461/4436/22

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

До речі, про гарантійні листи:

Постанова КМУ від 03.01.2023 р. № 2 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 2022 р. № 174»

Витяг з Постанови № 174 (у чинній редакції):

Пропуск через митний кордон України товарів гуманітарної допомоги, наведених у [додатку 2](#), здійснюється відповідно до [абзацу першого](#) цього пункту за умови подання до митних органів гарантійного листа кінцевого користувача товарів за формою, наведеною в [додатку 3](#).

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 362 від 26.03.2022](#)}

Зазначений лист оформлюється кінцевим користувачем товарів гуманітарної допомоги, яким є орган військового управління, визначений Міністерством оборони, правоохоронний орган, інше військове формування, утворене відповідно до закону, Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації чи підпорядкований підрозділ, визначений нею, **військові адміністрації, утворені відповідно до законодавства** або інший суб'єкт, що здійснює боротьбу з тероризмом відповідно до закону, та засвідчується його печаткою.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 362 від 26.03.2022](#); із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 606 від 20.05.2022](#), [№ 2 від 03.01.2023](#)}

Зазначені товари підлягають взяттю в установленому порядку на облік в Збройних Силах, правоохоронних органах, інших військових формуваннях, утворених відповідно до закону, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації, **військових адміністраціях, утворених відповідно до законодавства** або в інших суб'єктах, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону.

{Пункт 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 362 від 26.03.2022](#); із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 606 від 20.05.2022](#), [№ 2 від 03.01.2023](#)}

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Про оподаткування ПДФО та податкову звітність

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 165 ПКУ. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку **не включаються** такі доходи:

<...>

165.1.54. сума (вартість) благодійної допомоги:

<...>

а) **виплаченої (наданої) благодійниками**, у тому числі благодійниками - фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, в порядку, визначеному [Законом України](#) "Про благодійну діяльність та благодійні організації", **на користь:**

✓ **учасників бойових дій** - військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, поліцейських та працівників Національної поліції України, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, <...> **(далі – про АТО)**;

<...>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 165 ПКУ. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку **не включаються** такі доходи:

<...>

165.1.54. сума (вартість) благодійної допомоги:

<...>

б) отриманої благодійниками - фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в порядку, визначеному [Законом України](#) "Про благодійну діяльність та благодійні організації", для надання благодійної допомоги на користь осіб, визначених у [підпунктах "а"](#) та ["в"](#) цього підпункту (безпосередньо таким особам або через Міністерство оборони України, Головне управління Національної гвардії України, Службу безпеки України, Службу зовнішньої розвідки України, Адміністрацію Державної прикордонної служби України, Міністерство внутрішніх справ України, Національну поліцію України, Управління державної охорони України, Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, через органи управління інших утворених відповідно до законів України військових формувань, їх з'єднання, військові частини, підрозділи, установи або організації, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету), **у розмірі, фактично використаному на такі цілі, та на відшкодування документально підтверджених витрат таких благодійників, пов'язаних із наданням зазначеної благодійної допомоги;**

<...>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 165 ПКУ. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку **не включаються** такі доходи:

<...>

165.1.54. сума (вартість) благодійної допомоги:

"в) **виплаченої (наданої) благодійниками**, у тому числі благодійниками - фізичними особами, у порядку, визначеному [Законом України](#) "Про благодійну діяльність та благодійні організації", протягом дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану на користь:

- ✓ **учасників бойових дій** - військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, добровольчих формувань територіальних громад, поліцейських та працівників Національної поліції України, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь у відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності в період дії воєнного, надзвичайного стану, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення зазначених заходів;
- ✓ **працівників підприємств, установ, організацій, сил цивільного захисту**, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, перебуваючи безпосередньо в районах проведення бойових дій та у період здійснення бойових дій, у порядку, встановленому законодавством, або на користь членів їхніх сімей;
- ✓ **фізичних осіб**, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах";

<...>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 165 ПКУ. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку **не включаються** такі доходи:

<...>

165.1.56. сума (вартість) благодійної допомоги, яка виплачена (надана) міжнародними благодійними організаціями (їх філіями, представництвами), перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, на користь:

✓ <...> (АТО);

✓ <...> (АР Крим);

✓ **фізичних осіб, які мешкають (мешкали)** у населених пунктах, на території яких проводяться (проводилися) бойові дії під час дії воєнного, надзвичайного стану, та/або вимушено покинули місце проживання (тимчасово переміщені особи), у зв'язку з форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) у тому числі у зв'язку із введенням воєнного, надзвичайного стану, підтвердженими у встановленому законом порядку;

<...>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 170 ПКУ. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів

<...>

170.7. Оподаткування благодійної допомоги.

<...>

170.7.1. Не оподатковується та не включається до загального місячного або річного оподаткованого доходу платника податку благодійна, у тому числі гуманітарна допомога (далі - благодійна допомога), яка надходить на його користь у вигляді коштів або майна (безоплатно виконаної роботи, наданої послуги) та відповідає вимогам, визначеним цим пунктом.

Для цілей оподаткування благодійна допомога поділяється на цільову та нецільову.

Цільовою є благодійна допомога, що надається під визначені умови та напрями її витрачання, а нецільовою вважається допомога, яка надається без встановлення таких умов або напрямів;

<...>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 170 ПКУ. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів

<...>

170.7. Оподаткування благодійної допомоги.

<...>

170.7.2. не включається до оподаткованого доходу цільова або нецільова благодійна допомога, що надається платнику податку, який постраждав внаслідок:

<...>

в) збройної агресії Російської Федерації у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану;

<...>

Благодійна допомога, що надається на зазначені цілі, повинна розподілятися через державний чи місцевий бюджет або через банківські рахунки благодійних організацій, Товариства Червоного Хреста України, внесених до Реєстру неприбуткових організацій та установ.

<...>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Хто є постраждалою особою?

Підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ
(у редакції, що діє згідно із Законом [№ 2520-IX](#) від 15.08.2022)

<...>

26. Тимчасово, починаючи з дати введення в Україні воєнного стану, що введений Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року [№ 64/2022](#), затвердженням Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року [№ 2102-IX](#), до його припинення або скасування положення [підпункту "в"](#) підпункту 170.7.2 пункту 170.2 статті 170 цього Кодексу застосовуються з урахуванням такої особливості: **до прийняття Кабінетом Міністрів України порядку підтвердження статусу осіб**, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України у період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, з метою невключення до оподаткованого доходу фізичних осіб - платників податку доходів, отриманих у вигляді цільової або нецільової благодійної допомоги, **статус таких осіб визначається самостійно надавачами цільової або нецільової благодійної допомоги.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Хто є постраждалою особою?

Підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ
(у редакції, що діє згідно із Законом [№ 2520-IX](#) від 15.08.2022)

<...>

27. До складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку за 2022 та 2023 податкові (звітні) роки не включаються доходи у вигляді суми коштів чи безоплатно наданих товарів (послуг) (далі - допомога), що надані за рахунок бюджетних коштів іноземних держав та їх державних фондів такому платнику податків та членам його сім'ї першого ступеня споріднення як особам, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України і скористалися правом на тимчасовий захист відповідно до законодавства такої іноземної держави.

Дія абзацу першого цього пункту поширюється на всі форми надання зазначеної допомоги, у тому числі у разі її одержання як додаткове благо, а також від іноземних компаній, організацій, які відповідно до законодавства відповідної іноземної юрисдикції здійснюють благодійну діяльність.

28. Положення [підпункту 170.7.2](#) пункту 170.7 статті 170 цього Кодексу в редакції з урахуванням змін, внесених [Законом України](#) "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України", застосовуються до податкових (звітних) періодів починаючи з 1 січня 2022 року.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оподаткування ПДФО:

Стаття 170 ПКУ. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів

<...>

170.7.8. не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога, що надається згідно з [підпунктом 165.1.54](#) пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу:

а) у будь-якій сумі (вартості), що надається:

- ✓ платникам податку, визначеним [абзацом другим підпункту "а"](#), [підпунктом "б"](#) та абзацом другим підпункту "в" підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу, - для закупівлі або у вигляді спеціальних засобів індивідуального захисту (касок, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення чи інших товарів (робіт, послуг) за [переліком](#), що визначається Кабінетом Міністрів України, чи для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування, забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;
- ✓ платникам податку, визначеним [абзацами третім - п'ятим підпункту "а"](#), абзацами третім і четвертим підпункту "в" підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу, як допомога на лікування та медичне обслуговування (обстеження, діагностику), у тому числі для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування, забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;

б) у сумі, що сукупно протягом звітного (податкового) року не перевищує 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, - на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні і побутові потреби та на інші потреби згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, що виникли у платників податку, визначених [підпунктом 165.1.54](#) пункту 165.1 статті 165 цього Кодексу. Якщо загальна сума отриманої благодійної допомоги протягом звітного (податкового) року перевищує зазначений граничний розмір, сума перевищення над таким розміром оподатковується за ставкою, встановленою [пунктом 167.1](#) статті 167 цього Кодексу, і платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію із зазначенням сум благодійної допомоги.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Звітування

Благодійник – юридична особа зазначає відомості про надані суми нецільової благодійної допомоги у податковій звітності

Нецільова допомога: Додаток 4дф, код ознаки доходу «169»

(при перевищенні розміру допомоги, що надається резидентами - юридичними або фізичними особами на користь платника ПДФО протягом звітного податкового року сукупно суми граничного розміру доходу, визначеного згідно з абзацом першим п.п. 169.4.1 [ПКУ](#), встановленого на 1 січня такого року (у 2023 році - 3760,00 грн)).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Податкові «плюшки» для благодійників:

- ✓ Громадяни мають права на податкову знижку у розмірі 16 % (замість «звичайних» 4%) на пожертвування неприбутковим організаціям. Таким правом можна скористатись у 2023 році за підсумками 2022 року;
- ✓ Суб'єкти господарювання можуть відносити до витрат без обмежень перерахування благодійної допомоги закладам охорони здоров'я або на спецрахунок ЗСУ (раніше такі витрати можна було віднести лише у розмірі 4% від прибутку).

Особливості оподаткування НГО та окремих СГ:

Хороший матеріал тут: <https://online.dtkk.ua/2022/47/72647>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Щоб щось не пішло не так! «Контр-кризові» дії:

Цільова програма (або рішення) – особливо по визначенню статусу «постраждалих».

Порядок роботи гуманітарного штабу (хабу, пункту), у т.ч. правила огляду приміщень, де зберігаються ТМЦ, сторонніми особами

Коротка (письмова) інструкція для працівників та волонтерів

«Облік» волонтерів, благодійників, донорів

Якісна взаємодія з волонтерами, громадськістю, бізнесом (на усіх стадіях)

Координація з РВА, ОВА

Оприлюднення звітів

Виклик представників Національної поліції у кризових ситуаціях

І звичайно ж...

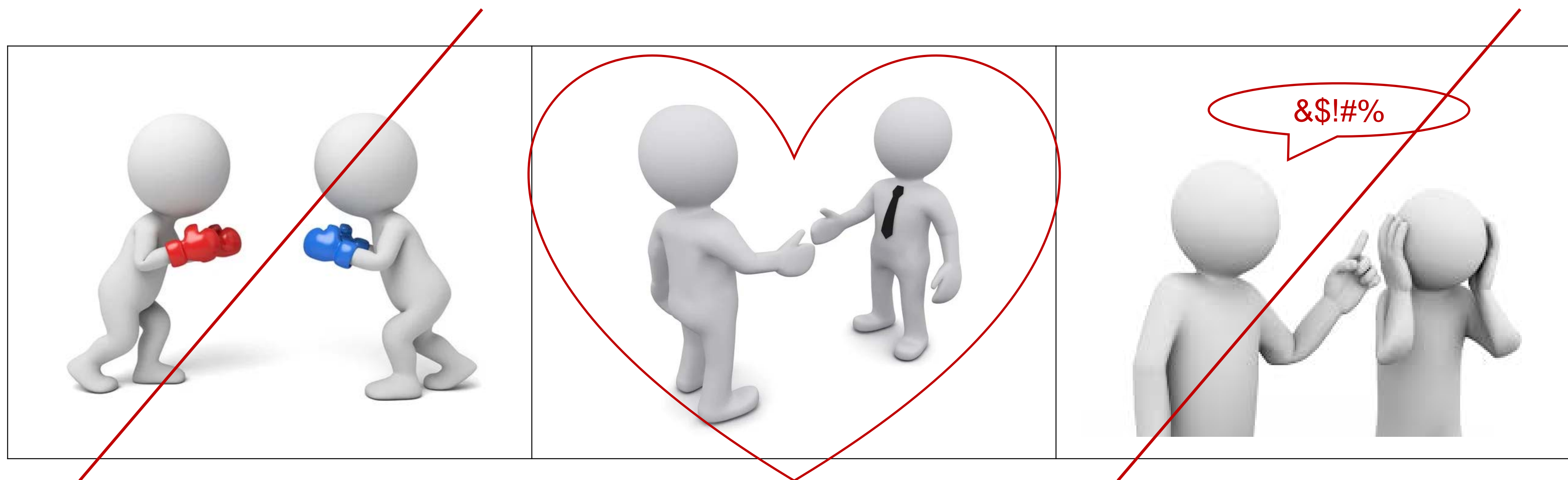

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

терплячість, спокій та достойна поведінка!

Судовий кейс: поведінка мера під час огляду місцевими активістами «прихованої» гуманітарної допомоги,
постанова Сумського апеляційного суду від 11.08.2022 р. у справі № 950/765/22

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Дякую за увагу!

**Віра Козіна, адвокат,
координатор групи консультантів Програми USAID DOBRE**